

Samferdsel som bygger Norge

Veier, skinner, havner og flyplasser knytter Norge tettere sammen. Det gjør det raskere for familier å møtes, varer kommer raskere frem, og det gir en bevegelsesfrihet det er verdt å ta vare på.

Det har skjedd mye med norsk infrastruktur de siste 20 årene. Både kollektivtilbudet, veinettet og jernbanelinjene er kraftig utvidet. Unge Høyre vil fortsette å bygge Norge, men understreker likevel at politikerne må være mer kritiske i pengebruken på samferdselsområdet.

Prinsipper for norsk samferdselspolitikk

Unge Høyre er opptatt av å forsvare individets rett til å reise og flytte på seg. Heldigvis er Norge godt utbygd og en rekke ulike transportmidler gir innbyggerne flere reisealternativer. Både med tanke på pris, reisetid og klimagassutslipp.

Dessverre står samferdselspolitikken i Norge overfor noen store utfordringer. Budsjettoverskridelser skjer for ofte, samtidig som politikerne i for stor grad er låst til gamle fremgangsmåter og prosjekter. Det foretas i for liten grad «stresstester» og målene i samferdselspolitikken blir fortere dimensjoneringen av infrastrukturen, fremfor målet med den.

Unge Høyre mener:

- At målet i samferdselspolitikken først og fremst handler om å frakte mennesker og gods effektivt og trygt fra A til B, uavhengig av transportform
- At samferdselsprosjektene skal prioriteres ut ifra samfunnsøkonomisk nytte, ikke distriktspolitiske hensyn
- At offentlige midler i større grad skal brukes på drift og vedlikehold av infrastrukturen, fremfor å bygge nytt
- At man skal prioritere veibygging over jernbaneutbygging, og dermed legge bort alle store jernbaneprosjekter uten samfunnsøkonomisk nytte.

Klimavennlig transport

Transportsektoren står for 34 prosent av norske utslipp. Selv om utslippene fra transportsektoren har blitt redusert med 8,3 prosent fra 2014, er utslippene fortsatt 29 prosent høyere i dag, enn de var i 1990. Derfor må det jobbes målrettet for å kutte i klimagassutslippene fra transportsektoren.

Spesielt i urbane områder er vi avhengig av at flere reiser kollektivt fremfor bil. Å flytte personer fra bil til kollektiv gir lavere utslipp, mindre slitasje på veiene og mindre behov for kapasitetsutvidelse på veinettet. For at kollektivtransport skal være et attraktivt reisealternativ, er antall avganger, reisetid og bytter det mest avgjørende. Norges befolkning bruker om lag 13 milliarder kroner i året på buss, båt og bane. Til sammenligning bruker den samme befolkningen om lag 131 milliarder kroner på sin bil nummer én og 64 milliarder kroner på sin bil nummer to. Unge Høyre mener at det er et godt eksempel på at et utvidet kollektivtilbud er viktigere enn lavere pris.

Autonome kjøretøy kan være et godt supplement til kollektivtrafikken. I flere tynt befolkede områder vil tradisjonelle busslinjer være dyre å drifte, da antallet reisende vil være lavt. Derfor vil det i områder med tynt markedsgrunnlag for kollektivtransport, være hensiktsmessig å tidlig ta i bruk bestillingsbaserte autonome kjøretøy med samkjøringsfunksjon. Et slikt tilbud vil være et viktig verktøy for å imøtekomme behovet for kollektivtransport.

Unge Høyre vil:

- At lokale myndigheter heller skal prioritere å utvide og utbedre kollektivtilbudet fremfor å senke billettprisene
- At kollektivtilbudet skal utformes slik at flest mulig får bedret mobilitet, ikke ivareta særpolitiske hensyn
- At det alltid skal lønne seg å kjøre nullutslippskjøretøy, men at fordelene gradvis skal reduseres
- Styrke statens bidrag til byvekstavtaler
- Liberalisere regelverket for autonome kjøretøy
- At Norge skal være i front internasjonalt med nullutslippsfly

Billigere infrastruktur

Vedtatt i Unge Høyres landsstyre 28. januar 2024

I statsbudsjettet for 2024 skal 91 milliarder kroner brukes på samferdsel. Det kommer i tillegg til de fylkeskommunale og kommunale samferdselsbudsjettene. Politikerne har et særskilt ansvar i å vise måtehold i offentlig pengebruk. Derfor må samferdselspolitikken utformes slik at innbyggerne får mest mulig infrastruktur igjen for skattepengene sine. Det innebærer både effektive måter å bygge på, men også fornuftig lokalisering av infrastruktur som koster mange penger.

Unge Høyre vil:

- Gjennomgå flyplasstrukturen, med mål om å lage sterke regionsentre i distrikt-Norge
- Åpne for flere private investeringer på vei og bane, herunder eierskap i form av aksjeselskaper og reklameinntekter
- Holde utstedergodtgjørelsen til utstederne av AutoPASS-brikkene på et lavt nivå
- At store infrastrukturprosjekter bør være selvfinansiert
- Kraftig liberalisere muligheten til å fravike håndbøkene til Statens vegvesen
- Gi Nye veier AS utvidet mandat, med mulighet til å jobbe med andre prosjekter enn bare riksveier
- Gi fylkeskommunen skiltmyndighet

Konkurransen til den reisendes fordel

Taxi er et viktig supplement til privatbil og kollektivtransporten. Tjenesten benyttes ofte når andre reisealternativer ikke er tilgjengelig eller for mennesker som av andre grunner ikke har fysisk mulighet til å kjøre selv eller reise kollektivt. Unge Høyre ønsker et liberalt og seriøst taximarked. Taxinæringen har i alt for mange år fått beholde særregler og holdt fast ved urealistisk strenge etableringskrav. Det har hindret fri konkurranse og lavere pris for den reisende. Unge Høyre vil derfor gjøre det enklere for sjåførere å etablere eget taxiselskap, men samtidig beholde strenge seriøsitetsskrav.

Å frakte togpassasjerer har lenge vært en statlig oppgave. Nå som det finnes kommersielle aktører på jernbanen i Norge, mener Unge Høyre at de reisende bør kunne forvente økt punktlighet. En samlet jernbanesektor har dette ansvaret, og Unge Høyre vil derfor innføre mekanismer som stimulerer til økt kundeorientering. I tillegg vil Unge Høyre ha mer konkurranse på jernbanen og selge statens eierandeler i togselskapene. Skinnene og ansvaret for dem skal fortsatt tilhøre staten.

Unge Høyre vil:

- Reversere den rødgrønne regjeringens innstramminger i drosjereguleringen og liberalisere regelverket ytterligere for å åpne for flere aktører og innovative løsninger
- Tillate flere jernbaneselskaper å konkurrere på samme strekning
- Innføre rettigheter om erstatning til togreisende ved store forsinkelser, slik som for flyreisende